

Sygn. akt III AUa 578/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Beata Górska
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSA Romana Mrotek (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2016 r. w Szczecinie

sprawy M. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 13 maja 2015 r. sygn. akt VI U 1491/14

oddala apelację.

SSA Urszula Iwanowska SSA Beata Górska SSA Romana Mrotek

Sygn. akt III AUa 578/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z 6 sierpnia 2014 r., przyznał M. L. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i odmówił prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, uzasadniając, że Komisja Lekarska ZUS uznała ją za osobę częściowo niezdolną do pracy.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczona wniosła o jej zmianę i przyznanie prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W uzasadnieniu wskazała, że jej stan zdrowia po jedenastu operacjach kolana i po wszczepieniu obu protez biodrowych kwalifikuje ją do całkowitej niezdolności do pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując przy tym argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji. Wskazał jednocześnie, że ubezpieczona w okresie od 1 kwietnia 2013 do 31 maja 2014 r. pobierała rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Wyrokiem z 13 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonej rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres od 8 listopada 2014 roku do maja 2015 roku, w pozostałej części oddalając odwołanie.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że M. L., urodzona (...). legitymuje się wykształceniem średnim – ukończyła liceum ogólnokształcące i nie zdawała matury. W czasie swojej aktywności zawodowej pracowała jako listonosz.

Decyzją z 11 stycznia 1985 roku przyznano ubezpieczonej prawo do renty inwalidzkiej III grupy od dnia 26 listopada 1984 r. Decyzją z 28 lutego 1995 r. przyznano jej od dnia 1 stycznia 1995 r. prawo do renty inwalidzkiej II grupy a na mocy kolejnych decyzji prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Następnie, na mocy kolejnych decyzji, od 1 kwietnia 2002 ubezpieczona pobierała okresową rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 2 marca 2012 przyznano ubezpieczonej rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 marca 2012 r. na stałe. Przez cały ww. okres podstawą do stwierdzenia niezdolności do pracy był stan narządu ruchu i kolejne zabiegi operacyjne dotyczące stawu kolanowego i biodrowego.

Decyzją z dnia 11 czerwca 2013 r. przyznano ubezpieczonej rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres od 1 kwietnia 2013 do 31 maja 2014 r. Podstawą do przyznania tego świadczenia było orzeczenie lekarza orzecznika z 24 maja 2013 r.

W rozpoznaniu wniosku z 18 sierpnia 2014 r. sporną decyzją organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na stałe i odmówił jednocześnie prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, uzasadniając swoje rozstrzygnięcie treścią orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS, w którym Komisja uznała ubezpieczoną za osobę częściowo niezdolną do pracy – rozpoznając jednocześnie chorobę zwyrodnieniową stawów kolanowych i biodrowych (po alloplastyce obu stawów biodrowych i prawego kolanowego).

Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że u ubezpieczonej istniały podstawy do rozpoznania:

- przebytej alloplastyki obu stawów biodrowych i prawego kolana,
- niestabilności przyśrodkowej prawego stawu kolanowego i koślawego kolana,
- niedowładu prawego nerwu strzałkowego,
- bolesnych ruchów rotacyjnych w stawie biodrowym do dalszej diagnostyki,

powodujących okresową - od 8 listopada 2014 do maja 2015 r. i całkowitą niezdolność do pracy ubezpieczonej.

W oparciu o art. 57, w zw. z art. 12 i art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1440 j.t.- dalej: ustawa rentowa) Sąd Okręgowy uznał odwołanie ubezpieczonej za częściowo uzasadnione. Podkreślił, że w postępowaniu kwestią sporną było ustalenie, czy ubezpieczona jest osobą całkowicie niezdolną do pracy bowiem poza sporem było, że jest ona częściowo i trwale niezdolną do pracy.

Ustalenia w przedmiocie stanu zdrowia ubezpieczonej oraz jej zdolności do pracy sąd pierwszej instancji poczynił w oparciu o analizę dokumentacji lekarskiej ubezpieczonej, jak również na podstawie przeprowadzonego przez dowodu z opinii biegłych sądowych lekarzy specjalistów z zakresu ortopedii oraz neurologii. Sąd ten zaznaczył, że autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości, a zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji, oraz w sposób rzetelny, stąd też Sąd Okręgowy ocenił je jako wiarygodne. Tak samo ocenił Sąd ten wydaną w niniejszej sprawie opinię biegłych.

W ocenie Sądu pierwszej instancji rozpoznane u ubezpieczonej schorzenia uzasadniały uznanie ubezpieczonej za osobę całkowicie niezdolną do pracy od 8 listopada 2014 na okres pół roku – tj. do maja 2015r. Sąd ten miał na uwadze, że biegli nie zakwestionowali wprawdzie stanowiska Komisji Lekarskiej ZUS-u, jednakże wskazali, że co najmniej od dnia przeprowadzonego przez nich badania nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia ubezpieczonej w stopniu nie pozwalającym na podjęcie jakiegokolwiek pracy. Stwierdzone przez biegłych w badaniu ubezpieczonej: upośledzenie funkcji prawej dolnej kończyny, bolesne ruchy w stawie biodrowym, koślawość prawego kolana, niestabilność przysiódkowa prawego stawu kolanowego, opadanie prawej stopy, koguci chód, osłabienie siły mięśniowej kończyny powodujące upośledzenie chodu i znaczne zmniejszenie możliwości chodu i dłuższego stania – powodują całkowitą niezdolność do pracy (od chwili badania). okres tej niezdolności na 6 miesięcy z uwagi na konieczność diagnostyki, po której możliwe byłoby dopiero określenie czasu trwania tejże niezdolności.

Sąd Okręgowy zaznaczył także, że za osobę całkowicie niezdolną do pracy ubezpieczona została uznana już po wydaniu zaskarżonej decyzji, zaś wszystkie przesłanki określone w art. 57 ust. 1 ustawy o rentach i emeryturach z FUS powinny zostać spełnione najpóźniej w dniu wydania zaskarżonej decyzji. Mając jednak na uwadze treść przepisu art. 316 § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy, podzielił stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 2 sierpnia 2007r., sygn. akt III UK 25/07, OSNP 2008 nr 19-20, poz. 293), w którym wskazano, że wprawdzie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych sąd ocenia legalność rentowej według stanu rzeczy w chwili jej wydania, jednakże w uzasadnionych sytuacjach, kiedy przesłanka prawa do renty spełni się w sposób pewny po wydaniu zaskarżonej decyzji, sąd może przyznać ubezpieczonemu świadczenie (art. 316 § 1 k.p.c.). Taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Sąd pierwszej instancji wziął bowiem pod uwagę, że w postępowaniu ustalono, iż stan zdrowia ubezpieczonej niewątpliwie uzasadniał uznanie jej za osobę trwale i częściowo niezdolną do pracy oraz za całkowicie niezdolną do pracy od 8 listopada 2014 r. W ocenie tego sądu pogorszenia się stanu zdrowia ubezpieczonej co najmniej w listopadzie 2014 r. nie można w analizowanym postępowaniu traktować jako nowej okoliczności rodzącej konieczność przekazania sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu. Pogorszenie to dotyczyło bowiem schorzenia będącego dotychczas podstawą uznawania jej za osobę częściowo niezdolną do pracy.

Sąd Okręgowy podkreślił, że do opinii biegłych żadna ze stron nie wniosła jakichkolwiek zarzutów merytorycznych. Przewodnicząca Komisji Lekarskich (PKL) zgodziła się z treścią opinii biegłych w części dotyczącej uznania ubezpieczonej za osobę całkowicie niezdolną do pracy, wskazując jedynie, że 6 miesięczny okres niezdolności do pracy nie wyczerpuje definicji długotrwałej niezdolności do pracy stosowanej dla potrzeb rentowych.

Sąd pierwszej instancji wskazał przy tym, że ubezpieczona jest osobą długotrwanie niezdolną do pracy. W dniu 8 listopada 2014 r. stwierdzono u niej znaczny stopień klinicznego zaawansowania schorzeń powodujący uznanie jej za osobę całkowicie niezdolną do pracy. Przy czym, jako, że oczywistym było, iż stan stwierdzony przez biegłych nie mógł powstać w dniu przeprowadzonego przez nich badania oraz, że biegłym znany jest przepis art. 14 ust. 2 zd. 1 ustawy o emeryturach i rentach, musieli oni wskazać początek tej niezdolności na 8 listopada 2014 r. Data końcowa niezdolności wskazana przez biegłych nie stanowi końca okresu stwierdzonej niezdolności do pracy a jedynie moment w którym winna nastąpić ponowna ocena stanu zdrowia ubezpieczonej w oparciu o przeprowadzone badania diagnostyczne.

Z powyższym rozstrzygnięciem w całości nie zgodził się organ rentowy. W wywiedzionej apelacji wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego – art. 57 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy rentowej przez uznanie, że stan zdrowia wnioskodawcy uzasadniał przyznanie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego nie zasługiwała na uwzględnienie. Ponowna analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a także zarzutów podniesionych w apelacji, prowadzi, zdaniem Sądu Odwoławczego, do wniosku, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego jest prawidłowy. Sąd Apelacyjny, po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego, podzielił zarówno ustalenia, jak i rozważania zawarte w uzasadnieniu wyroku Sądu

pierwszej instancji, i przyjął je za własne, co czyni zbytecznym ich ponowne szczegółowe przytaczanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776 oraz z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, lex nr 585720 i z dnia 24 września 2009 r., II PK 58/09, lex nr 558303).

Sąd Apelacyjny wskazuje, że sprawa dotyczyła prawa do dalszej renty, a więc spełnienie przez ubezpieczoną pozostałych przesłanek warunkujących prawo do renty nie budziło wątpliwości. Należy podkreślić, że organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, jednocześnie odmawiając renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy – z czym nie zgodziła się M. L., twierdząc że pozostaje ona osobą całkowicie niezdolną do pracy.

Ustalenie zatem spornych okoliczności, a więc czy ubezpieczona po 31 maja 2014 r. jest osobą nadal całkowicie niezdolną do pracy, wymagało specjalnych wiadomości medycznych, którymi sąd nie dysponował. Słusznie zatem Sąd pierwszej instancji przeprowadził dowód z opinii biegłych sądowych, lekarzy specjalistów o specjalnościach właściwych do schorzeń ujawnionych u ubezpieczonej, tj. ortopedii i neurologii. Biegli rozpoznali schorzenia wymienione wyżej oraz stwierdzili, że osłabienie siły mięśniowej kończyny powodujące upośledzenie chodu i znaczne zmniejszenie możliwości chodu i dłuższego stania – powodują całkowitą niezdolność ubezpieczonej do pracy od dnia badania na okres 6 miesięcy. Sąd Apelacyjny, uznając że nie wszystkie okoliczności w sprawie zostały dostatecznie wyjaśnione, na podstawie art. 382 k.p.c., postanowił uzupełnić postępowanie dowodowe o dowód z uzupełniającej opinii biegłych ortopedy i neurologa. Biegli wskazali wyraźnie, że choć nie kwestionują ustaleń Komisji Lekarskiej ZUS, to w okolicznościach niniejszej sprawy nie dało się dokładnie ustalić kiedy nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia ubezpieczonej, dlatego też przyjęli oni dzień badania. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie oznacza to bynajmniej, że stan zdrowia ubezpieczonej pogorszył się w dniu badania przez biegłych 8 listopada 2014 r., a jedynie, że nie dało się ustalić kiedy dokładnie nastąpiło. Nie można zatem wykluczyć, że pogorszenie stanu zdrowia nastąpiło przed badaniem przez Lekarza Orzecznika ZUS (12 czerwca 2014 r.) czy też Komisji Lekarskiej ZUS (30 lipca 2014 r.), szczególnie mając na uwadze rodzaj schorzeń rozpoznanych u M. L., w szczególności ich postępujący charakter i powolny rozwój w czasie.

Sąd Apelacyjny nie widział potrzeby dalszego uzupełniania materiału dowodowego, bowiem ekspertyzy biegłych sądowych, sporządzone w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, po uzupełnieniu przez sąd drugiej instancji, były rzetelne, fachowe i w całości odpowiadały na pytania sądu. Stąd też należało dać im wiarę i uczynić podstawą niniejszego rozstrzygnięcia

W odniesieniu do zarzutów apelacji, Sąd Odwoławczy zaznacza, że zupełnie bezpodstawne jest stwierdzenie o pojawieniu się w sprawie nowej okoliczności, która nie była oceniana przez organ rentowy, a która powodowałaby konieczność uchylecia decyzji i skierowania sprawy do ponownej oceny orzeczniczej. Już bowiem Sąd pierwszej instancji zauważył, że rozpoznane przez biegłych pogorszenie się stanu zdrowia ubezpieczonej bowiem dotyczy schorzenia, które już dawniej było podstawą orzeczenia częściowej niezdolności do pracy. Należy pamiętać, że zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem pogorszenie stanu zdrowia w zakresie istniejącego schorzenia przed wydaniem zaskarżonej decyzji nie jest nową okolicznością w sprawie w rozumieniu art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. (tak: SA w Poznaniu, wyrok z dnia 26 lutego 2014 r. III AUa 1141/13 LEX nr 1477283).

W kontekście powyższego należy jeszcze raz podkreślić, że w niniejszej sprawie nie dało się precyzyjnie ustalić daty pogorszenia stanu zdrowia ubezpieczonej, co w całości uzasadnia przyjęcie w tym zakresie daty badania przez biegłych, jako niewątpliwiej. Oczywiście pogorszenie to mogło istnieć już w chwili badania przez lekarza orzecznika ZUS, jednakże takie uznanie przekraczałoby granice swobodnej oceny dowodów. Prawidłowo zatem Sąd pierwszej instancji uznał, że co najmniej od 8 listopada 2014 r. ubezpieczona M. L. była osobą całkowicie niezdolną do pracy do maja 2015 r. Jednocześnie, choć zasadą jest ocena legalności decyzji rentowej według stanu rzeczy w chwili jej wydania, to jak słusznie wskazał Sąd pierwszej instancji – w uzasadnionych przypadkach sytuacjach, kiedy przesłanka prawa do renty spełni się w sposób pewny po wydaniu zaskarżonej decyzji, sąd może przyznać ubezpieczonemu świadczenie (art. 316 § 1 k.p.c.). Jednocześnie należy mieć na uwadze, że nie można z całą stanowczością stwierdzić, że przesłanka prawa do renty spełniła się w niniejszej sprawie po wydaniu zaskarżonej decyzji, a jedynie, że z pewnością była ona spełniona po wydaniu zaskarżonej decyzji. W ocenie Sądu Apelacyjnego zachodzi w rozpatrywanej sprawie szczególnie

uzasadniona sytuacja uzasadniająca przyznanie M. L. renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 8 listopada 2014 r. do maja 2015 r.

Mając na uwadze powyższe okoliczności orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 385 kpc.

SSA Urszula Iwanowska SSA Beata Górka SSA Romana Mrotek